

ระบำนกปู้ตีดกีนปู

บทร้อง-ทำนอง ผศ.ณรงค์ สมิตธิธรรม

คิด-ประดิษฐ์ท่ารำ อ.ฐิตารีย์ ตันสุรัตน์

ระบำนกปู้ตีดกีนปู เป็นการจินตนาการท่าทางของนกอย่างง่าย ๆ ประกอบเพลงนกปู้ตีดกีนปู ซึ่งเป็นเพลงที่แต่ทำนองขึ้นมาใหม่จากบทร้องเล่น (Nurseryrhymes) ของเด็กในตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ยุคก่อนพุทธศักราช 2500 นกปู้ตีด หรือนกถือทือ จัดเป็นนกจำพวกนกเค้า เป็นนกหากินในเวลา กลางคืนชอบอยู่ใกล้แหล่งน้ำ กินปลา ปู กบ งู หนู นก และสัตว์เลื้อยคลาน นกปู้ตีดจะบินใกล้ผิวน้ำ ใช้กรงเล็บ โฉบจับเหยื่อในน้ำ แล้วนำไปกินบริเวณที่ที่มันเกาะ เช่นตามตอไม้หรือริมฝั่งน้ำ ตอนใกล้รุ่งสางจะได้ยินเสียง ร้องดังถือทือ ...ๆ หรือ อุดอุ...ๆ ซึ่งเป็นที่มาของกลอนร้องเล่นของเด็กนั่นเอง นกถือทือที่พบในประเทศไทย คือหรือนกถือทือพันธุ์เหนือ Brown Fish Owl ประพันธ์โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ สมิตธิธรรม คิดและประดิษฐ์ท่ารำโดยอาจารย์ฐิตารีย์ ตันสุรัตน์

ลักษณะและวิธีการแสดง แสดงเป็นกลุ่มได้ทั้งหญิงและชาย ทำท่าทางเลียนแบบท่าทางการ เคลื่อนไหวของนก การขยับปีกบิน การบินร่อน และเหินไปเป็นวง

เพลงประกอบการแสดง เพลงนกปู้ตีดกีนปู

การแต่งกาย แต่งกายเลียนแบบนก ใส่เสื้อ – กระโปรงสีน้ำตาล ที่ทำจากกระดาษขบป่าซึ่งประดิษฐ์ ขึ้นในจังหวัดลำปาง ใส่หัวนก

เพลงนกปู้ตีดกีนปู

* นกปู้ตีดกีนปู	นกปู้ตีดกีนปู
ตัวโตออกมาดูเ็นดู ๆ	ตัวโตอยู่ในสูงจะกิน *
ดนตรี (ซ้ำ * ครั้งที่ 1)	
ดนตรี (ซ้ำ * ครั้งที่ 2)	
ดนตรี (ซ้ำ * ครั้งที่ 3)	
ดนตรี (ซ้ำ * ครั้งที่ 4)	
นก – ปู – ตีด – กีน – ปู	
นก – ปู – ตีด – กีน – ปู	

ท่าออก (ดนตรี) เดินก้าว-ชิด-ก้าว ขยับปีกออกเป็นจังหวะ ซ้าย-ขวา-ซ้าย สลับกัน

ทำแขน-มือเหมือนปีกนกยกมือให้สูงข้างต่ำข้าง แขนขยับขึ้น-ลง ตามจังหวะ

ก้าวเท้าขวา เดิน ก้าว-ชิด-ก้าว ไปทางด้านขวา แล้วเปลี่ยน

ก้าวเท้าซ้าย เดิน ก้าว-ชิด-ก้าว ไปทางด้านซ้าย

ขยับเดินออกมาเรื่อยจนดนตรีจบ

ท่าที่ 1 นกปู้ติดกินปู นกปู้ติดกินปู

ยืนย่อเข้าไขว้เท้าอยู่กับที่ ใช้มือทั้งสองข้างมาไขว้ที่หน้าอก ขยับขึ้น-ลงตามจังหวะ

ขยับปลายเท้าตามจังหวะไปด้วย

นกปู้ติด – เอียงตัวหันหน้ามาทางขวาอย่างรวดเร็วแล้วขยับมือลง

กินปู - เอียงตัวหันหน้ามาทางซ้ายขวาอย่างรวดเร็วแล้ว ขยับมือลง

ท่าที่ 2 ตัวได้ออกมาถูเอ็นดู ๆ

ใช้มือขวาไขว้ไว้ด้านหลัง เอียงศีรษะทางด้านซ้าย ชี้นิ้วซ้ายไปด้านหน้า

กดปลายนิ้วลง เป็นจังหวะ 4 ครั้ง จากซ้ายไปขวา ตามองตามมือ

(ร้องซ้ำ) เปลี่ยนมือขวามาชี้ข้างหน้าจากขวาไปซ้าย มือซ้ายไขว้ไว้ที่ด้านหลัง ทำเหมือนท่าเดิม

ท่าที่ 3 ตัวได้อยู่ในฮู

ทำเหมือนท่าที่ 2 แต่ใช้สองมือ

ชี้เป็นจังหวะจากซ้ายไปขวา 2 ครั้ง

ท่าที่ 4 กูจะกิน

กู - ทำมือทั้งสองมาจับไว้ข้าง ๆ ปาก

แล้วปล่อยออก

จะกิน - เอียงตัวกลับทางด้านขวาอย่างรวดเร็ว

และจับมือข้างปาก

ท่าที่ 5 ดนตรีท่อนที่ 1

ยกมือซ้ายปัก ให้มือขวาสูงกว่ามือซ้าย เอียงศีรษะตามมือสูง

ก้าวเท้าขวา ไปด้านข้าง แล้วยกเท้าซ้ายไปแตะข้าง ๆ เท้าขวา

เปลี่ยนด้าน ก้าวเท้าซ้ายไปด้านข้าง แล้วยกเท้าขวามาแตะข้าง ๆ ทำ 4 ครั้ง

เพลงครั้งที่ 2 ทำซ้ำท่าเดิม (ท่าที่ 1 – 4)

ท่าที่ 6 ดนตรีท่อนที่ 2

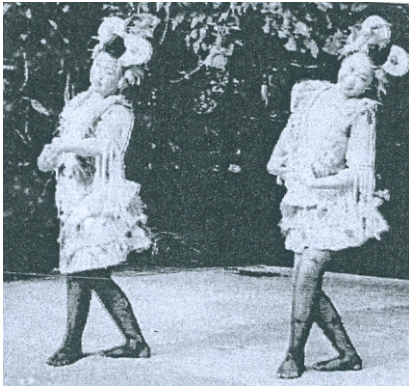
ทำท่าเหมือนเดิม ม้วนมือจับแล้วปล่อย 2 มีระดับเอว ด้านขวา-ซ้าย ตามจังหวะ (ทำ 4 ครั้ง)

เพลงครั้งที่ 3 ทำซ้ำท่าเดิม (ท่าที่ 1 – 4)

ท่าที่ 7 ดนตรีท่อนที่ 3

ท่าเท้าเหมือนเดิม เอียงศีรษะด้านขวา จับมือทั้งสองด้าน แล้วแยกจับออกวาดมือกางออกไปด้านข้าง แล้วยกแขนขึ้นเล็กน้อย กดปลายมือลง เปลี่ยนมาทำท่าเดิมทางด้านซ้าย (ทำ 4 ครั้ง)

แล้วเปลี่ยนท่าเหมือนท่าที่ 6 แต่ยกมือสูงระดับศีรษะ (ทำอีก 5 ครั้ง)

เปลี่ยนมามีอยู่ด้านหน้าทั้งสองข้าง ดึงมือถอยหลัง ดันมาด้านหน้า ขึ้น-ลงสลับกันเป็นจังหวะ มือล่างแบมือ
ตั้งขึ้น มือบนกดปลายมือลงเป็นจังหวะ 5 ครั้ง

เพลงครั้งที่ 4 ทำซ้ำท่าเดิม (ท่าที่ 1 – 4)

ท่าที่ 8 ดนตรีท่อนที่ 4

ท่าเหมือนท่าที่ 6 (4 ครั้ง) ดนตรีเปลี่ยนทำนอง
เปลี่ยนท่า ตั้งปลายมือขึ้นกระดกมืออยู่ด้านหน้า
เป็นจังหวะ 9 ครั้ง ดนตรีเปลี่ยนทำนองอีกครั้ง
ให้กางแขนบินร่อนเป็นจังหวะไปรอบเวทีแล้ว
กลับมาที่เดิม ยืนเฉียงแถวเดียว

ท่าที่ 9 นก - ปู - ตีต - กิน - ปู ๆ

ท่าเหมือนท่าที่ 1 แต่ทำอย่างช้า ๆ ตามจังหวะเพลง 2 ครั้ง แล้วบินร่อนเข้าเวที

